

Gràcies a un important manuscrit trobat a Palau-saverdera

Sebastià Casanovas, un pagès de l'Empordà del segle XVIII, nou autor de la literatura catalana

(De la nostra Redacció).- En una conversa que Maria dels Àngels Anglada i Jordi Geli mantingueren amb Francesca Vidal i Comalat, mestra, persona d'una gran cultura, aquesta va al·ludir casualment a un llibre escrit per un pagès que ella havia tingut oportunitat de llegir, perquè el seu pare va exercir de mestre a Palau-saverdera.

—La notícia ens va interessar —ens diuen els esposos Geli-Anglada, ambdós col·laboradors de 9 PAÍS—; i la mateixa Francesca Vidal es va oferir a acompanyar-nos a la casa dels senyors Turró-Cortada, que tenen el manuscrit.

UNA OBRA DE MITJANS DEL SEGLE DIVUIT

Allí en Jordi i la Maria dels Àngels van trobar una família molt amable.

—Ens van deixar el manuscrit —ens expliquen—, sense posar-nos cap dificultat. És de dordre, però, que li faltin algunes pàgines de davant i també les finals, ultra altres llacunes.

—De quin temps és aquesta obra?

—D'una època molt interessant: mitjans del segle divuit. Només cal dir que el pare del pagès escriptor havia lluitat en la guerra de Successió a favor de l'arxiduc Carles.

—Va ser difícil la transcripció?

—Primer vam començar a prendre només algunes notes interessants històricament del manuscrit; però, en anar-lo llegint, vam considerar que calia transcriure'l tot, pel seu interès tant històric com humà i lingüístic. Hi vam estar molt de temps, perquè normalment hi dediquem una o dues tardes cada setmana.

UN PAGÈS ANOMENAT SEBASTIÀ CASANOVAS...

—Nom d'aquest pagès-escriptor?

—Sebastià Casanovas i Canut.

—Qui era?

—Un home, nascut a Sant Pere Pescador, d'on era filla la seva mare; el seu pare era un hereu d'una bona casa de Palau-

saverdera que es va fer malbé quasi tota la hisenda, amb disbauxes contínues. Cal dir que hi van ajudar enemics seus que es van valdre que havia lluitat contra Felip V i van fingir confiscacions inexistents i el carregaren d'impostos abusius. Sebastià Casanovas va passar una vida de treball quasi inhumà i sobresalts continuats per salvar quelcom de la cosa dels seus avantpassats.

—Com és que va escriure unes memòries?

—Els avis de Sebastià Casanovas el van fer estudiar a Sant Pere Pescador fins al tretze anys, que morí l'àvia, i la seva intel·ligència i memòria, com ens diu ingènuament, admirava tothom. Quan va tenir tretze anys, el seu pare tornà del Rosselló i el posà a treballar i, com també ens diu, "mai més me som cuidat de llibres". Gràcies a aquesta instrucció, va poder deixar escrites unes memòries perquè els seus fills i nets se'n sapiguessin valer, com escriu, i no caiguessin en els errors dels seus passats. Sobretot, ho ha ver per justificar la decadència de l'hisenda, abans molt pròspera.

La vella església parroquial de Palau-saverdera.

"TE QUALITATS D'AUTÈNTIC ESCRIPTOR"

—Quin interès veieu en les memòries d'en Casanovas?

—Cal dir que aquest pagès, que escriu a la nit, quan ha plegat de treballar, té qualitats d'autèntic escriptor; la llengua és rica i sovint l'usa amb gràcia, sobretot en les comparacions. Dóna, a més, moltes dades sobre el catastre, els impostos i els esdeveniments del seu temps. No hi manca un caire anecdòtic i humà: el caràcter del seu pare i oncles, mal-parlats i geniuts, la dissort de la primera dona del seu pare, una noia molt maca d'Argelaguer, les trampes dels ajuntaments botiflers i corromputs, etc.

—Aquestes memòries es publicaran, oi?

—Efectivament.

—Quina editorial ho farà?

—En Max Cahner, de Curial Edicions Catalanes, es va inte-

ressar molt pel manuscrit: al cap de ben pocs dies d'haver-li lliurat la nostra transcripció ja es decidí a publicar-lo, i més quan el gran historiador francès i gran catalanòfil, Pierre Vilar, el confirmà en aquesta idea. Sortirà en una col·lecció de la Universitat de Barcelona, que dirigeix el catedràtic Antoni Comas. Hi hem escrit una introducció i unes notes per situar l'obra en la seva època i fer la seva lectura fàcil per a tothom. Pensem que aquestes memòries, escrites per un pagès del segle XVIII, la qual cosa és molt poc corrent, poden agradar i interessar un sector molt ampli de lectors, perquè es llegeixen amb gust i sense dificultats.

I acaba dient el matrimoni Geli-Anglada:

—Un nou autor de l'Empordà, doncs, s'incorpora a la literatura catalana, i precisament del segle XVIII, no massa rica en obres en prosa de la vàlua d'aquestes memòries.

EL PROBLEMA DE L'AIGUA

Una vegada més, la vila de Cadaqués. Aquesta vila tan bonica, orgull de l'Empordà, se sent amenaçada per l'ombra fosca i tenebrosa de l'aigua.

Sembla que ara, segons les últimes anàlisis practicades, resulta que els pous de Castelló que subministren aigua a Cadaqués comencen a donar senyals alarmants de salobre.

De tots és sabut com l'estiu passat, l'aigua no solament tenia mal sabor, sinó que fins a vegades feia pudor. Sembla, però, que això no fou res, car d'aquí poc temps l'aigua no serà bona ni per als lavabos.

Davant aquesta anomalia, l'Ajuntament va convocar uns quants veïns a un canvi d'impressions, en la reunió dels quals, féu acte de presència el representant de la companyia explotadora que desemborsà seixanta-un milions de pessetes per portar l'any 1971 l'aigua a Cadaqués. Aital companyia, que té una concessió de quaranta-nou anys, després d'uns exhaustius estudis, ha començat a donar l'alarma.

El dit representant confirmà a tots els reunits que, després de tots els estudis portats a terme, creu que, ara que hi som a temps, s'hauria de fer els possibles per a trobar nous cabals o deus d'aigua. Entre les nou o deu possibilitats que es varen escollir, solament va trobar-se'n

una com la més adient i assequible.

El representant de la companyia i tècnic en la matèria va dir que ells posarien a la nostra disposició tots els coneixements tècnics al seu abast, però que ells no podien fer més despeses, i que havien de ser els cadaquesencs els qui havien d'espavilar-se, demanant a l'Administració l'ajut necessari per tal que no sigui una altra vegada el poble el qui pagui els plats trencats.

De la reunió esmentada, va sortir-ne una comissió de persones per a arranjat aquest difícil afer, i és aquesta comissió, de la qual formo part, la qui ha fet seva la tasca de fer tot alts que estigui al seu abast, demanant a l'Administració l'ajut pertinent per tal de solucionar d'una vegada aquest molest problema de l'aigua, que després d'un petit respir d'uns anys ens torna a amenaçar.

E.M.

(Cadaqués)

REPLICA A UNA CRÍTICA

Le ruego inserte en su periódico estas líneas, provocadas por el comentario aparecido en el n.º 41 de 9PAÍS, sobre una exposición colectiva en la Sala de Arte RHODAS. Comentario evidentemente agresivo, poco correcto y absurdo que se pierde en una serie de consideraciones que forman extraña y poco elegante mezcla de conceptos que

nada tienen que ver ni con el arte, ni con los artistas. Considero de pésimo gusto y peor intención este injustificado ataque en una publicación que se dice independiente y que en esta ocasión, se dedica a una crítica demoledora y sensacionalista que más parece consecuencia de no sabermos qué secreta frustración o rabietta, que resultado de un sincero deseo de objetividad y serenidad informativa. Objetividad con la que no tienen nada que ver ningún grupo político, ni el evangelio, ni la eucaristía, ni toda esa verdadera "barrija-barreja" de conceptos de la que tan triste alarde hace el redactor del lamentable artículo.

Sin ganas de polemizar, ya que éste es nuestro último escrito, le saluda,

GALERIA RHODAS
(Figueres)

NOTA DE LA REDACCIÓN: Puesto que esta carta, además de replicar a la crítica de Narcís Pijoan, pone en duda la objetividad de nuestro periódico, nos vemos en la necesidad de puntualizar en el sentido de que, precisamente, nuestra independencia se basa en el respeto a cualquier punto de vista, por muy áspero que resulte. Así, publicamos con toda normalidad la crítica de arte y, ahora, esta carta de la Galería Rhodas.

SENSE COBRAR

En la secció d'aquest periòdic

"Els batlles a la picota", es va publicar una entrevista amb l'alcalde de Figueres, en la qual aquest parlava de la protecció de l'Ajuntament a la cultura catalana; concedia, això sí, que en el pagament als professors de català es produïa "algun retard".

Per a coneixement dels lectors de 9PAÍS cal fer saber que aquest curs els retards s'han convertit en el costum habitual. No es va pagar els professors

que havien fet classes durant els mesos d'estiu fins al mes de desembre, i això després de la presentació a l'Ajuntament d'una petició oficial signada pels coordinadors i tots els professors de català. En aquest moment, a mig febrer, encara no hem cobrat ni el mes de desembre ni el de gener. Aquesta situació no palesa, precisament, un interès excessiu envers la cultura catalana. Un professor de català (Figueres)

BANCO EN FIGUERES

Precisa de persona para proveer UNA plaza en su DEPARTAMENTO COMERCIAL.

SE REQUIERE:

- Residir en la propia plaza y conocerla bien, así como su comarca.
- Hablar en idioma catalán.
- Cultura y preparación adecuada en materias bancarias o financieras.
- Gozar de amplias relaciones profesionales y sociales.
- Dedicación completa a la empresa.
- Experiencias en la promoción comercial de servicios bancarios.
- Tener vehículo propio o carnet de conducir.

SE OFRECE: Honorarios acordes con la legislación vigente.

Será mantenida la máxima reserva y será devuelta la documentación al interesado, si no es aceptado. Escribir al Apartado de Correos n.º 2.194 de Barcelona (Departamento Central de Promoción). Enviando curriculum vitae y fotografía carnet, además fotocopia del D.N.I. Se precisarán tres referencias.